

Motiv ze zahrady

Milí přátelé!

Naši skvělou Evropu nejlépe charakterizuje to hejbání s časem.
Skoro nikdo to nechce – a máme to pořád... 😊

≡ Turnovské kulturní tipy:

středa 29. října, 19.30, městské divadlo

Hudba ze zámoří

Americká sopranistka Bree Nichols, basista Josef Kovačič a klavírista Jan Mára představí program složený výhradně z děl amerických autorů první poloviny 20. století, kdy hudba v USA procházela překotným vývojem a afroamerická kultura si budovala stále silnější postavení.

Není proto divu, že prvky jazzu, swingu a gospelu velmi rychle pronikly také do forem klasické hudby. Diváci se mohou těšit například na písně G. Gershwin, černošské spirituály a gospels, nebo melodie z vůbec prvních amerických muzikálů, které si rychle prorazily cestu na světová pódia.

Vstupné od 250 Kč

čtvrtek 30. října, 19 hodin, městské divadlo

Drobečky z perníku

Barová zpěvačka Evy Mearová se vrací z protialkoholní léčebny domů, kde žije společně s kamarádkou Tobby, která absolutně odmítá své stárnutí, jelikož před lety na škole získala titul královny krásy, a se svým kamarádem Jimmym, neúspěšným hercem, který o sobě říká, že je nejstarší začátečník v celém divadelnictví. K tomuto životu patří i o deset let mladší milenec Evy, kytarista Lu Tenner a její nedospělá dcera Polly. Hluboká a dojemná komedie a jedna z nejlepších her klasika amerických komedií Neila Simona.

hrají: Simona Stašová, Isabella Rossini, Čestmír Gebouský, Helena Karochová, Ernesto Čekan, Filip Cíl...

Vstupné 550 až 660 Kč

čtvrtek 30. října od 17 hodin, pobočka knihovny na vlakovém nádraží

Beseda s Lukášem Pichem

Lukáš Pich je kameraman přírody, který se toulá českou přírodou a natáčí divoká zvířata. Sám o sobě říká: „Jsem nadšený pozorovatel s kamerou v ruce, toulám se českou přírodou a natáčím divoká zvířata. Občas si vymyslím konkrétní cíl, jindy jdu jen tak za nosem a točím, co potkám. Víc, než sledování celovečerních filmů mě baví lidem pravidelně dávkovat drobné zážitky z divočiny, kterou máme všichni za humny. Zdánlivě nedosažitelní tvorové z televizních dokumentů totiž nejsou jen preludy, jsou to naši sympatičtí sousedé. A já vám je chci postupně všechny ukázat, abyste je měli rádi stejně jako já.“

sobota 1. listopadu od 20 hodin, Klub Kus

Moimir Papalescu & The Nihilists

Skupina Moimir Papalescu & The Nihilists vznikla v létě roku 2003. Založili jí Mirek Papež známý pod pseudonymem Moimir Papalescu, La Petite Sonja a Hank J. Manchini. Mezi hlavní hudební vlivy patří taková seskupení jako

Cabaret Voltaire, Suicide, nebo třeba The Fall.

První album s názvem Analogue Voodoo vydala skupina u společnosti X Production/Manipulation Records v roce 2004. Za něj pak získali cenu Anděl v žánrové kategorii elektronická a taneční hudba. Později se spojili s berlínským producentem a majitelem labelu Pale Music Steve Morellem. Ve spolupráci s ním vydali roku 2005 singl obsahující píseň Summer Deviation doplněný o remixy od Sunshine, Steve Morella nebo Marca Lanziho. Druhé album Lewis Neptune skupina vydala v roce 2006. Po delší odmlce kapela ohlásila vydání nového alba v roce 2021 a znovuobnovila svou činnost.

Vstupné od 390 Kč.

turnovsko

KACANOVY –

**BÁRA HRZÁNOVÁ
&
CONDURANGO**

KD Kacanovy
8.11. 2025 od 20 h

Od 22 h afterpárty

DJ ZLOBA Z KANÁLU

V rámci pravidelných podzimních koncertů k výročí Sametové revoluce pořádají Radosti z. s. / Info na tel. +420 724 901 387.
Vstupné na místě: 450 Kč. / Předprodej v hotelu Králíček: 400 Kč.

≡ Kulturní a informační středisko zve **ve středu 29. října** od 19 hodin na zámek, na koncert Vlasty Horvátha. Vstupné je možné zakoupit na webu zámku nebo v informačním centru.

≡ **V sobotu 8. listopadu** od 11 do 16 hodin jste zváni do továrny Mastných na Zvěřinové hody. Těšit se můžete na speciality ze zvěřiny jako hamburgery, guláš a mnoho dalšího – a k tomu čepované lomnické pivo. Připraveno bude posezení uvnitř i venku u ohně. Zákusky připraví spolek Akcička a o kávu se postará místní pražírna L'Popel. Vstupné je dobrovolné.

≡ **čtvrtek 6. 11.** v 17 hodin v muzeu

„TOULKY PÍSECKEM“

Další z řady zajímavých přednášek (podaných osobitou a vtipnou formou) známého lomnického cestovatele Libora Drahoňovského věnovaná zajímavým místům a památkám Písecka. Bývalé královské město Písek se pyšní nejen nejstarším dochovaným mostem v Čechách, ale také například hradem, mohutným gotickým chrámem Nanebevzetí Panny Marie a kostelem svatého Václava s unikátními freskami. Navštívíme vesničky s malebnými statky a chaloupkami, starobylé tvrze, hrady a zámky (Zvíkov a Orlík) i architektonicky hodnotné církevní stavby. Spatříme také překrásné přírodní scenérie v údolích Vltavy a Otavy, vystoupáme na rozhledny s úchvatnými výhledy na Šumavu. Zastavíme se v Mirovicích, rodišti Mikoláše Alše, dále v Cerhonicích, odkud pochází Ladislav Stroupežnický. V Putimi se vydáme nejen po stopách vojáka Švejka, ale také Jindřicha Šimona Baara. Rovněž se dozvíme zajímavosti místních nalezištích zlata, které se od pravěku rýžovalo v Otavě a od středověku dolovalo v Píseckých horách. A během našeho putování neopomineme ani četné mosty, a to jak dávné kamenné zpravidla drobných rozměrů, tak i novodobé kovové a betonové monumenty.

≡ **7. 11. od 19 hodin** v Tylově divadle

Úsměvy Jaromíra Hanzlíka s hostem Zdeňkem Štěpánkem

Talkshow dvou výrazných hereckých osobností Jaromíra Hanzlíka a Petra Štěpánka. Pořad v rámci oslav 200 let ochotnického divadla v Lomnici nad Popelkou.

≡ **8. 11. od 19 hodin** v divadle

Na scénu! aneb Před oponou i za ní – 200 let lomnického hraní

Slavnostní komponovaný večer ze scének, divadelních výstupů a vzpomínání na uplynulé roky lomnického divadla. Pořad v rámci oslav výročí 200 let ochotnického divadla v Lomnici nad Popelkou.

≡ Muzeum prezentuje nikdy nevystavený obraz

Největší a doposud nikdy nevystavený obraz zpodobňující svatého Jana Křtitele při křtu Krista nechalo v letošním roce restaurovat semilské muzeum.

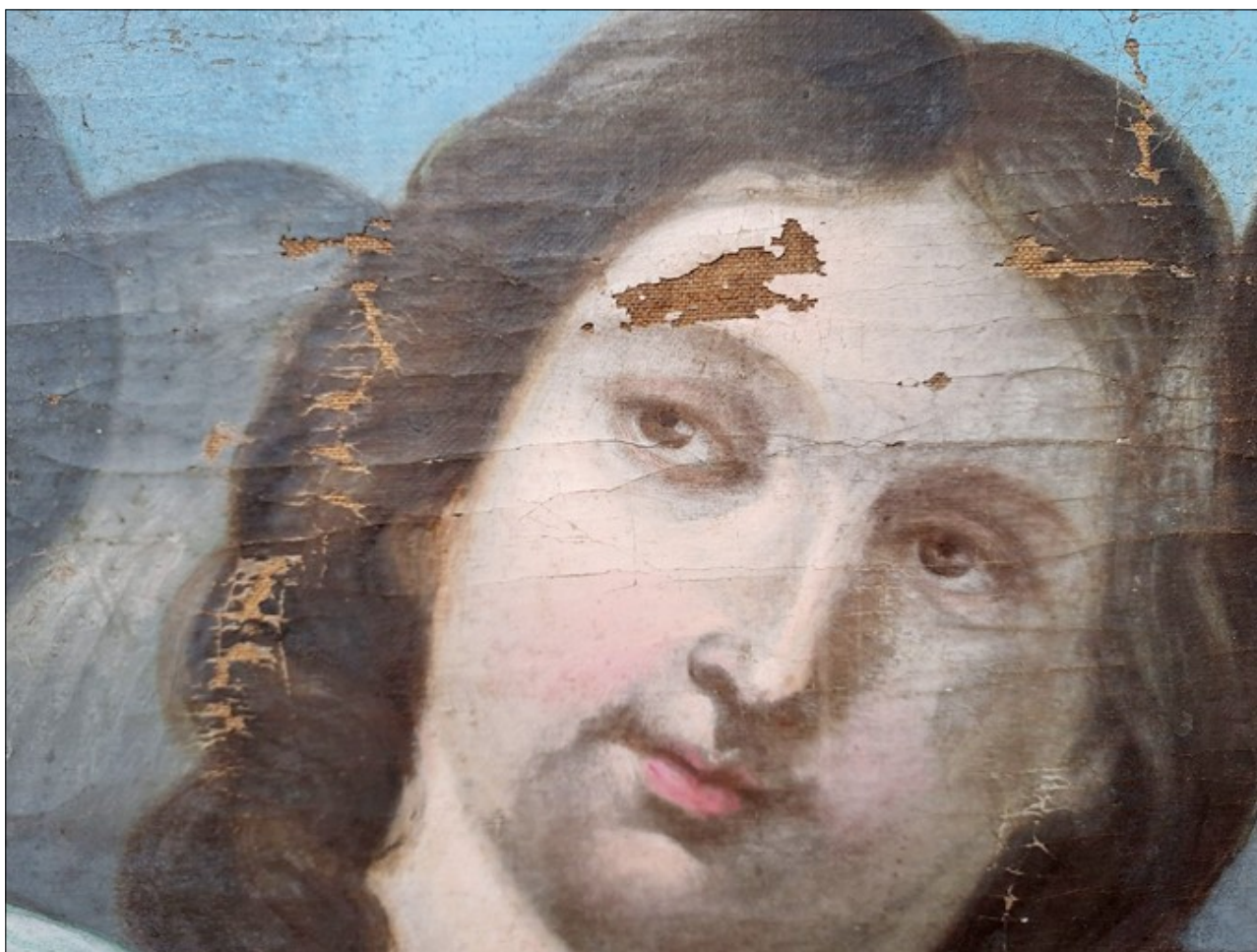
Obraz byl součástí muzejní sbírky již od roku 1938, kdy jej pro tehdy vznikající tzv. Mizerovo muzeum zakoupila semilská radnice. V dobovém zápise tehdejšího muzejního odboru města Semily z 28. března 1938 se dočteme: „Usneseno zakoupiti za 250 Kč velkou olejomalbu od p. Šice ze Žel. Brodu. Na obraze je zachycena podoba

K. H. Máchy. Pan Šic ještě k tomu přidá kozákovské kameny“. Obraz byl téměř devadesát let srolovaný v muzejních depozitářích a s ohledem na své rozměry (235x163 cm) a stav nebyl nikdy vystaven a až v roce 2025 se konečně dočkal své obnovy a prezentace.

Na jeho restaurování byla povolána „dvorní“ muzejní restaurátorka Blanka Nechanická z Rokytnice nad Jizerou, která na obraze intenzivně pracovala několik měsíců. Obraz si vyžádal nový kasulový blind rám a během jeho restaurování byla objevena i signatura odkrývající autora obrazu a datum jeho zhotovení. Obraz podle této signatury namaloval v roce 1858 Jan Worlička, malíř pocházející z Jablonného nad Orlicí.

Podle následného badatelského výzkumu muzejního historika Tomáše Chvátala je dosti pravděpodobné, že obraz pochází přímo ze Semil a byl objedнан před rokem 1858 jako nový oltářní obraz pro kostel sv. Jana Křtitele na Koštofranku. Tam byl totiž po požáru semilského zámku v roce 1846 přenesen oltář z původní zámecké kaple, zatímco původní hlavní obraz zasvěcený sv. Janu Nepomuckému se do kostela nehodil, a byl tak přesunut na Sychrov. Pro koštofranskou provenienci muzejního obrazu svědčí skutečnost, že obraz na plátně zpodobňující Jana Křtitele v semilském kostele na Koštofranku zmiňuje ještě v roce 1908 semilský historik František Mizera. Pak stopy díla mizí, nejspíše byl někdy před rokem 1938 sňat a dostal se do majetku onoho pana Šice z Železného Brodu. Dnes v kostele úlohu oltářního obrazu plní dřívější iluzivní malba na zdi s námětem hlavy Jana Křtitele.

Obraz sv. Jana Křtitele, který má podle pozdější legendy zpodobňovat portrét básníka Karla Hynka Máchy (podobně jako např. obraz na hradě Valdštejně) je nyní k vidění v muzejní expozici v půdních prostorách a k jeho minulosti bude

probíhat další badatelský průzkum. Každopádně jsme rádi, že se nám podařilo představit veřejnosti další raritu ze sbírek našeho muzea.

/ Miroslav Šnaiberk, ředitel Muzea a Pojizerské galerie,

Foto: Miroslav Šnaiberk, Blanka Nechanická

≡ V Semilech si vážíme příslušníků Královského letectva – RAF

Royal Air Force (RAF) je česky Královské letectvo britského království, jež bylo založeno na konci 1. světové války 1. dubna 1918 po vítězné bitvě spojenců nad Německem a Rakouskem, a to sloučením britských letců. Ale hlavně sehrálo významnou historickou roli ve 2. světové válce, když se RAF ubránilo velké přesile nacistických letounů Luftwaffe v bitvě o Británii (červenec až říjen 1940). Příslušníci RAF, mezi nimiž byli i stateční Češi a Slováci, kteří bojovali v rozličných RAF perutích, svedli mnoho bitev, a to až do vítězného konce roku 1945 (československé perutě: 310. stíhací, 312. stíhací, 313. stíhací a 311. bombardovací). V RAF bojovalo skoro 2500 Čechoslováků a pětina jich zahynula.

Nadšeně, úžasně rozradostněni dne 13. 8. 1945 pak pochodovali stateční českoslovenští příslušníci RAF ve svátečních uniformách ulicemi Prahy, a my letos vzpomínali, že tomu tak bylo před 80 lety.

Nebyli to jen piloti, ale také mechanici, radisti, navigátoři a střelci. Špalíry mávajících Pražanů, ale i venkovanů z celé naší osvobozené vlasti, je srdečně vítalo a zasypávalo květinami. K radosti patřil i smutek – vzpomínání na ty naše příslušníky RAF, kteří v boji s nacisty padli.

V Semilech-Podmoklicích je pamětní deska na škole, věnovaná památce padlých pilotů RAF, umístěna u hlavního vchodu waldorfského lycea v Žižkově ulici, na které čteme jména dvou pilotů – Semiláků: Vděčně vzpomínáme statečných letců – poručíka letce Jana Vlka (+1940) a št. rotmistra letce Jiřího Janouška (+1940), kteří padli v Anglii v boji za svobodu národa. Autorem pamětní desky, na které je zobrazen řítící se letoun, je známý český medailér Otakar Španiel.

Pamětní deska byla slavnostně odhalena 8. června 1947, a to s velkou pompou. Až z Komen-ského náměstí přes celé město šel tenkrát dlouhý průvod legionářů, vojáků a krojovaných spolků. Hlavní projev při slavnostním odhalení pamětní desky pronesl armádní generál Karel Klapálek – hrdina v bojích 1. a 2. světové války. Iniciátorem zhotovení pamětní desky oběma pilotům, pořadatelem a garantem této vzpomínkové slavnosti byla Československá obec legionářská.

Odhaduje se, ač studium protinacistického odboje v našem okrese by si zasloužilo od historiků větší pozornosti, že 40 letců ze Semilska, Jilemnicka, Turnovska a Lomnicka bojovalo na Západě. Ze semilských pilotů tři zahynuli: Jan Vlk, Jiří Janoušek a Josef Štrankmüller. Rotmistr Vladislav Roubal, semilský rodák, který bitvy 310. perutě přežil, se stal obětí komunistické zvůle 50. let minulého století. V roce 1951 byl odsouzen na 11 let do pracovního tábora v Horním Slavkově, kde se těžil uran, a 15. 10. 1951 byl na útěku z krutých poměrů tohoto vězení zastřelen. S jeho tragickým životním příběhem se mohli

čtenáři letos seznámit. Slova díky musí zamířit k historiku Ivo Navrátilovi, semilskému kronikáři, který získal v pražských archivech dokumenty – cenné informace, jež mi umožnily zpracovat životní osud Vladislava Roubala. Město Semily, Spolek rodáků a přátel Semil i rodina uctí památku tohoto hrdiny našeho národa pamětní deskou, která bude uměleckým dílem akademické sochařky Terezy Pecinové Salabové, a jež bude slavnostně odhalena na budově semilské sokolovny ve sváteční den **28. 10. 2025**.

Člověka napadá proč tak pozdě? Vždyť vše se odehrálo tak dávno. Ano, dávno, ale přece se vracíme! Konečně jsme vymazali zase jedno bílé místo v naší historii, a to je úspěch. V době nesvobody to nepřicházelo v úvahu, šla jen šuška, a ta doba byla dlouhá. V době svobody se archivy sice otvírají, ale vše jde pomalu.

Raději si užíváme a zapomínáme. Taky se nechte a s chutí kloužeme jen po povrchu. Optimista prohlašuje, že žijeme v nejlepším možném světě a pesimista se obává, že je to pravda. Nesmíme zapomínat, ať podruhé nevstoupíme do stejné řeky!

/ Miloš Plachta, *Semilské noviny*

≡ Semilské kulturní tipy:

30. října v 19 hodin, KC Golf

TOMÁŠ KAČO – MY SONGBOOK

Klavírní recitál českého pianisty, sklada tele a aranžéra, jehož jedinečný styl spojuje klasiku, jazz i romskou hudbu.

Vstupné v předprodeji: 290 / na místě: 350 Kč.

3. listopadu v 19 hodin, KC Golf

MORAVIA BRASS BAND

Komorní uskupení Moravia Brass Bandu tvoří devět špičkových žesťových hráčů. Ondřej Jurčeka, Jozef Zimka, Vít Němeček – trumpeta, Milan Křeháček, Kristýna Ratajová – lesní roh, Jan Pospíšil, Filip Vrajík – trombón, David Křížek – tuba, Jan Nepodal – bicí nástroje.

Vstupné: 350 / studenti (do 26 let) a senioři (nad 65 let) po prokázání průkazu 250 Kč.

4. listopadu v 17 hodin v muzeu

OSOBNOSTI A METROPOLE ČESKÉ AMERIKY

Přednáška přiblíží život a historii krajan ských komunit ve vybraných velkoměstech (Chicago, New York, Cleveland, St. Louis, Milwaukee). S tématem vás seznámí historik, publicista a politolog PhDr. Martin Nekola. Vstupné 50 Kč.

6. listopadu v 17 hodin v muzeu

ČS. LETCI V BOJÍCH ZÁPADNÍ FRONTY

Přednášku, zabývající se osudy československých letců působících v Polsku, Francii a především v britské RAF, přednese PhDr. Daniel Švec.

Pořádá Spolek rodáků a přátel Semil. Vstupné: 80,- Kč

7. – 8. listopadu v 19 hodin, KC Golf

JAZZ POD KOZÁKOVEM

39. ročník jazzového festivalu. Nálož skvělé muziky: Leé Oliver, Joe Kučera / HU/D, Simone Reifegerste Trio/D/CZ, Lédl Jazz Q – křest nového alba, Jiří Stivín, Miniband ZUŠ Semily, Štěpánka Balcarová & Małgorzata Hutek Sextet/ CZ/PL, Bernard Maseli – MaBaSo trio / PL/CZ.

železnobrodsko

LOUŽNICE –

**O NEČEKANÝCH ZÁŽITCÍCH I SPLNĚNÝCH SNECH
MONIKY KLEMŠOVÉ A HONZY BAŠTY
Z PUTOVÁNÍ PO ŘEKÁCH A JEZERECH
SEVERNÍ KANADY**

**1. 11. 2025 OD 18 HODIN
KULTURNÍ DŮM - LOUŽNICE
468 22 LOUŽNICE 72**

Wolfgang Amadeus Mozart
REQUIEM

V sobotu 1. listopadu 2025 od 16.00 hodin
Kostel svatého Michaela
v Rokytnici nad Jizerou

**Komorní filharmonie Pardubice
a členové Pražského komorního sboru**

Karolína Cingrošová *soprán*
Anita Jirovská *mezzosoprán*

Martin Šrejma *tenor*
Pavel Švingr *bas*

Zdeněk Klauda *dirigent*

Na úvod vystoupí Pěvecký sbor Mládí ze ZUŠ Jablonec nad Jizerou

Vstupné zdarma

SPOLEČNĚ S VODOU OD ROKU 1995

≡ Neznámá historie Jablonce – dvě vily, jeden osud

Na přelomu 19. a 20. století byla založena nejúspěšnější národnostně česká společnost zaměřená na výrobu a export jabloneckého zboží – firma Zahradník & Hásek. Od poloviny dvacátých let ji vedli bratři Rudolf a Jaroslav Háskovi, kteří podnik přenesli z nedalekých Těpeří do Jablonce nad Nisou a proměnili jej v prosperující exportní dům specializovaný na obchod s Indií, Orientem a Egyptem.

Jejich úspěšné podnikání přerušil až zábor Sudet a nástup nacizmu, po němž byli nuceni Jablonec opustit a přesunout export do Železného Brodu. Po válce sice původní jabloneckou firmu obnovili, ale byla jim znárodněna.

Odysea Rudolfa Hásky

Životní pout' Rudolfa Hásky (1890–1993) je výjimečná v mnoha ohledech. Pro tuto rubriku už tím, že se na rozdíl od předchozích příběhů neuzavřela na hlavním jabloneckém hřbitově, ale v dalekém Torontu. Ryze český vývozce, vlastenec a člen Sokola se tehdejšímu jabloneckému exportnímu prostředí vymykal ve všech ohledech. Během první světové války se nechal jako rakousko-uherský poručík zajmout na ruské frontě, aby mohl bojovat na straně československých legií. Časem se vypracoval na majora a jako velitel roty bojoval proti bolševikům až na Sibiři. Zpáteční cesta do vlasti – přes Vladivostok a Kanadu – mu pak trvala dva roky. Se stejnou odvahou bojoval i proti nastupujícímu německému nacizmu, když po okupaci Československa působil v protinacistickém odboji. Během železnobrodského povstání v roce 1945 se stal dokonce velitelem města.

Po znárodnění svého podniku pochopil, že se zlem, které přichází k moci nyní, už se bojovat nedá a emigroval s rodinou do Kanady. V roce 1992 byl, již v hodnosti podplukovníka, vyznamenán Řádem Milana Rastislava Štefánika III. třídy a stal se čestným občanem Železného Brodu.

Rudolf Hásek je sice pochován v Kanadě, ale svůj pomyslný pomník v Jablonci má. Postavil si ho spolu s bratrem na okraji města na přelomu 20. a 30. let. Jsou jím míněny dvě pozoruhodné rodinné vily, které dodnes stojí poblíž ulice s příhodným názvem – U Háskových vil. ta Jaroslavova, vystavěná ve stylu aerodynamického funkcionalismu, patří mezi nejvýznamnější moderní vilové stavby v České republice.

Oceňována je i Rudolfova, patřící k vynikajícím ukázkám puristicky orientované moderny. Kvality obou staveb i jejich krásných zahrad si v dobách socialismu užívaly generace dětí (včetně autora článku), neboť zde sídlily jesle a mateřská škola.

Po roce 1989 byly obě vily v rámci restitucí navráceny původním majitelům. Zdeňka Hásková, Rudolfova manželka, která se v kanadském exilu dožila neuvěřitelného věku 108 let, mohla díky tomu v závěru života opět stanout na prahu domu, který si kdysi s manželem vysnila.

/ Milan Bajer, *Jablonecký měsíčník*

– na základě knih Petra Nového a článků Jaroslava Zemana

liberecký kraj

LIBEREC – Müllerova vila v Praze, zámek v Českém Krumlově nebo hrady Grabštejn a Bezděz patří mezi stavby, na jejichž obnově se podílel architekt Václav Girsá. S jeho dílem se mohou nyní seznámit návštěvníci Severočeského muzea v Liberci. Ředitel muzea Jiří Křížek řekl, že jde o první samostatnou výstavu věnovanou tomuto architektovi. Výstava Domy s pamětí potrvá do 1. března příštího roku.

„Představujeme dílo architekta Václava Girsy, kterého v Libereckém kraji bohužel nikdo moc nezná, takže jde o to připomenout tuto výraznou osobnost. A je to i z toho důvodu, že letos oslavil 80 let, takže je to takové poděkování za jeho práci, která je nenápadná, i když je monumentální,“ řekl Křížek.

Girsá se na obnově památek v Česku podílel od 70. let minulého století. „Pro mě osobně nejsilnější je příběh Grabštejna, jehož stav byl ještě někdy v polovině 90. naprosto zoufalý,“ řekl ředitel muzea. Hradu nedaleko Hrádku nad Nisou před 30 lety hrozilo, že se promění v ruinu. Jeho záchrana stála kolem 100 milionů korun.

„Pro katalog k výstavě nám mimo jiné památkový ústav poskytl fotografie, jak Grabštejn vypadal před opravou, kterou vedl Václav Girsá. A to je zásadní proměna. Když teď na Grabštejně jste, tak máte pocit, že staletí běží a nic se neděje. Ale pak, když vidíte fotku, kde je krumpáčem rozmlácený renesanční krb a zřícené střechy po péči lidové demokratické armády, tak vidíte, jak se za těch 30 let podařilo celý areál uzdravit, doplnit. A pro mě je to obrovská porce optimismu, že nejsou beznadějné situace, když se díváme na nějaké zchátralé památky,“ uvedl ředitel muzea.

Girsův přístup k památkám označil za pietní. Girsova metoda restaurování podle něj spočívá v tom, že nemění vzhled, všechno dokáže zafixovat a stabili-

zovat. !Není smyslem ten hrad dotvořit do nějaké hypotetické podoby ze 13., 14. století. Je to jako umělecké dílo, které jen tak retušujete, stabilizujete,“ řekl.

Do procesu znovuzrození historické architektury mají návštěvníci výstavy v Liberci možnost nahlédnout prostřednictvím fotografií, dokumentárních filmů a unikátních artefaktů jako je třeba dochovaný dopis po řemeslnících. Na výstavě je i model prvorepublikové Müllerovy vily a nechybí ani filmový dokument o průběhu rekonstrukce této funkcionalistické vily. „Její obnova je možná nejslavnější Girsova realizace, která byla Evropskou unií mezinárodně oceněná cenou Europa Nostra Awards,“ dodal ředitel muzea.

Na výstavě jsou i kresby, které Girsa namaloval jako sedmileté nebo osmileté dítě. „Je to ukázka, jak se z obyčejného kluka, který má rád hrady a zámky, maluje si husity, stane takto fundovaný odborník. A třeba to bude inspirovat některé děti, které sem přijdou, kam dál budou směřovat ve svém životě,“ dodal Křížek.

(Náš REGION)

≡ Velké Hamry na úpatí Jizerských hor: železářské a cihlářské město na říčce Kamenici

Dvě stě patnáct. Přesně tolik obcí se nalézá na území Libereckého kraje. Řada z nich se může pochlubit zajímavou minulostí, významnými rodáky a také přitažlivými turistickými cíli.

„Řada měst na úpatí Jizerských hor byla velice silně průmyslová. Kromě textilního průmyslu se jednalo často o strojírenskou výrobu, s kvalitou oceňovanou i daleko za hranicemi naší země. Průmysl byl často závislý na vodním zdroji, a právě velmi dobře viditelné je to například na tocích Kamenice nebo Jizery, kde jsou dosud k vidění staré průmyslové areály, které s novou dobou hledají i nové využití,“ uvedla krajská radní Květa Vinklátová.

Písemné doklady ani zbytky hamru se nezachovaly – jen několik místních názvů ve Velkých Hamrech naznačuje, že se zde pracovalo s kovem. Výhodná poloha obce u vodního zdroje řeky Kamenice napomáhala rozmachu osídlení. Osada Svárov je poprvé připomínána v roce 1785. Byla zřejmě nazvána podle vlastního jména Svár. V roce 1844 byla ve Svárově zahájena výstavba textilní továrny, později neblaze proslulé takzvanou Svárovskou stávkou, která se zde odehrála v roce 1870.

Roku 1914 byly sloučeny osady Hoření a Dolení Hamr v jednu obec s názvem Velké Hamry. V roce 1926 byla obec povýšena na městys a v roce 1968 na město. Roku 1947 byla k Velkým Hamrům připojena osada Bohdalovice a později i Svárov, do té doby patřící Šumburku.

Z historických památek se ve Velkých Hamrech dochoval kostel svatého Václava, svatováclavská kaplička z 18. století a kaple svaté Anny z 19. století. Památkově chráněná kamenná pieta pochází z 1. poloviny 19. století. Je dokladem lidového kamenického umění. Pieta je umístěna ve skupině stromů v zahradě při silnici do Bohdalovic.

/ Jan Mikulička, LK

mnichovohradištsko

Co zajímavého přináší letošní třetí číslo regionálního periodika?

Obálka napovídá, že v něm najdete článek věnovaný památné Semtinské lípě. Autor Karol Bílek, renomovaný historik, se zabývá otázkou, kdy byla vysazena a kolik lip vlastně bylo.

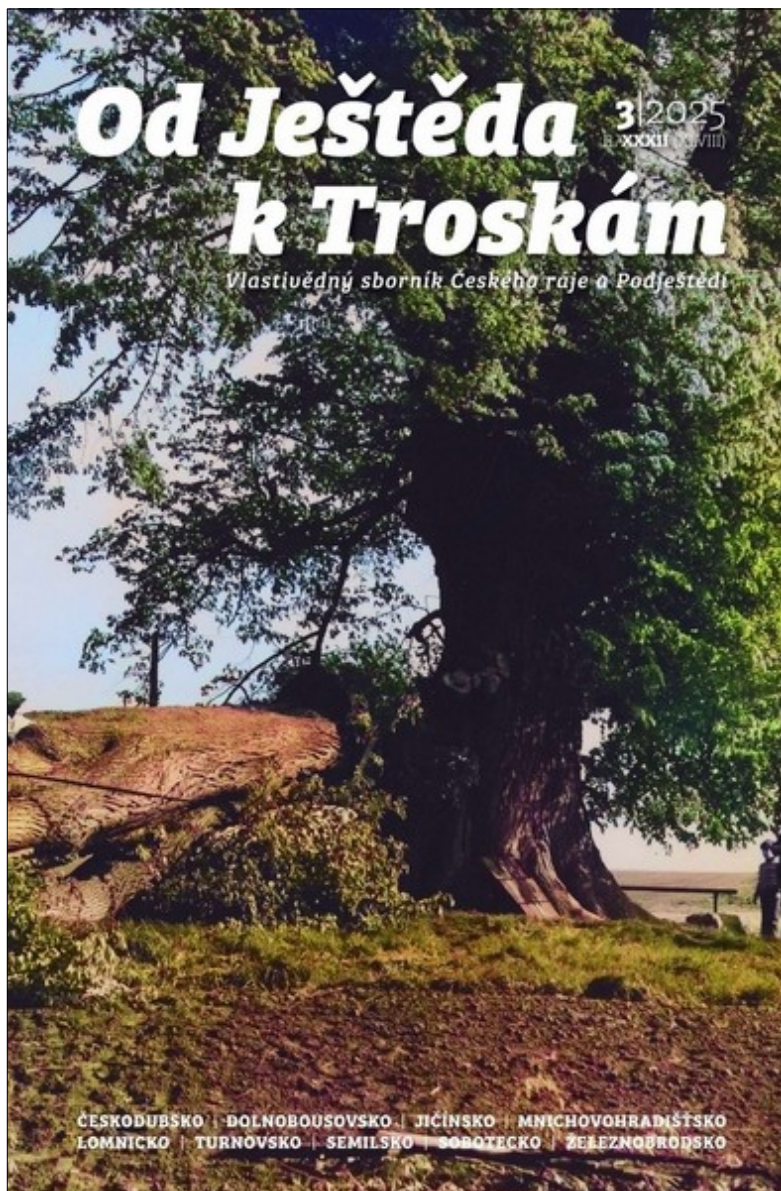
Pro čtenáře z Mnichova Hradiště bude jistě zajímavé dozvědět se o životě valdštejnských lesníků, konkrétně o Janu Jiřím Rollovi, jehož náhrobek nalezneme u mnichovohradištského kostela sv. Jakuba. Pozornost zaslouží také příspěvek věnovaný historii i současnosti rybníku Žabakor autorů Lenky Křížové a Jana Juřeny. Jana Brůžková se věnuje kdysi známému poutnímu místu - „zázračné“ studánce Kristiánka v osadě Lesnovek, kterou dnes už připomíná pouze kaplička a socha Panny Marie. Lenka Křížová připomíná životní osudy historičky, první československé docentky na Univerzitě Karlově, Milady Paulové, rodačky z nedalekých Dařenic, jež je pochována v rodinném hrobě na hřbitově v Loukově.

Zajímavé příspěvky se týkají i vzdálenějšího a hodně vzdáleného okolí. Dozvíme se o historii domu Jednoty bratrské v Železném Brodě, obyvatel tohoto města Bohuslav Kacálek vzpomíná na dobu druhé světové války, kterou prožil jako malý chlapec. Botanička Milena Roudná při příležitosti smutného výročí tragédie československých horolezců v Peru v roce 1970 přibližuje oblast Huascaránu z pohledu přírodovědkyně. Stejná autorka nás seznamuje také se životem dnes téměř zapomenutého cestovatele, jezuitu Samuela Fritze (1654-1725), pocházejícího z Trutnova, který vytvořil první podrobnou mapu

Amazonky. Dočíst se můžeme také o osudech uměleckého kováře Václava Žďárského z Příšovic, který ve svém deníku popsal zážitky a zkušenosti z tovaryšských cest po Německu.

Kromě těchto článků najdeme v aktuálním čísle také několik recenzí a zpráv upozorňujících na zajímavé knihy. Historik mlado-boleslavského muzea Pavel Sosnovec se věnuje knize Jiřího Zoula Sajbta Markvartici a Petr Novák si všímá oslav 800 let obce Koryta a sborníku vydaného při této příležitosti.

Mnichovohradištsko je tedy v tomto čísle zastoupeno opravdu hojně, jak tematicky, tak i autorsky, snad tedy i čtenářů z našeho města bude hodně. Určitě je co číst!

náš jubilant

≡ Zdeňka Laštovičková

V říjnu oslaví životní jubileum akademická sochařka, šperkařka, návrhářka skleněné bižuterie a ředitelka sklářské školy v letech 2000–2015 Zdeňka Laštovičková (* 29. října 1955 v Hořicích), která se stala po arch. Aloisi Metelákovi druhou nejdéle sloužící osobností a dosud jedinou ženou v ředitelské funkci.

Středoškolská studia strávila v Železném Brodě v letech 1970 až 1974 v oddělení vzorkařství skleněné bižuterie u profesorů Iva Buriana a Josefa

Typlta a potom na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v ateliéru šperku, skla a glyptiky u prof. Jozefa Soukupa (1975–1982). Rok učila na Střední uměleckoprůmyslové škole v Turnově (1983–1984). Poté se vrátila do Železného Brodu, kde rok působila v oddělení rytí skla a převzala a výtvarně vedla oddělení skleněné bižuterie (1985–1999).

Za léta svého pedagogického vedení výrazně posunula výuku od tradiční vzorkařské práce směrem k individuální skleněné bižuterii a k zapojení skla do autorského šperku. Do výuky nově zařadila techniku taveného skla a soustředila se i na techniku lehání plochého skla do forem.

Ředitelkou sklářské školy v Železném Brodě se stala roku 2000 po Pavlu Ježkovi. Dokončila novou přístavbu laboratoří, tělocvičny a přednáškového sálu. Sklářskou školu připravila na několik důležitých zahraničních výstav (USA, Německo, Španělsko).

Ve spolupráci s kolegy realizovala oslavy 90. výročí školy, k nimž se vztahovala výstava v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze a vydání bilanční publikace 100% SKLO (ve spolupráci s historikem skla Antonínem Langhamerem). Škola pod jejím vedením přestála složité období sklářské krize. Vypořádala se s poklesem zájmu uchazečů o studium mimo jiné tím, že prosadila nový studijní obor Produktový design. Obor Technologie skla transformovala do široce definované Aplikované chemie, čímž škole umožnila zachovat původní akreditaci a většinu výukového programu. Mezi priority řadila spolupráci s firmami a dalšími sociálními partnery.

Zdeňka Laštovičková patří mezi významné tvůrce skleněných šperků, pracuje ale také s drahými kovy a kameny, zajímá se o vzorování bižuterie a její prezentaci na přehlídkách ve spolupráci s módními návrháři. Do šperkařského oboru přispěla zcela originálními autorskými přístupy – zejména technikou do skla zatavovaných českých granátů. Její tvorbu lze rovněž charakterizovat využíváním technik taveného a lehaného skla.

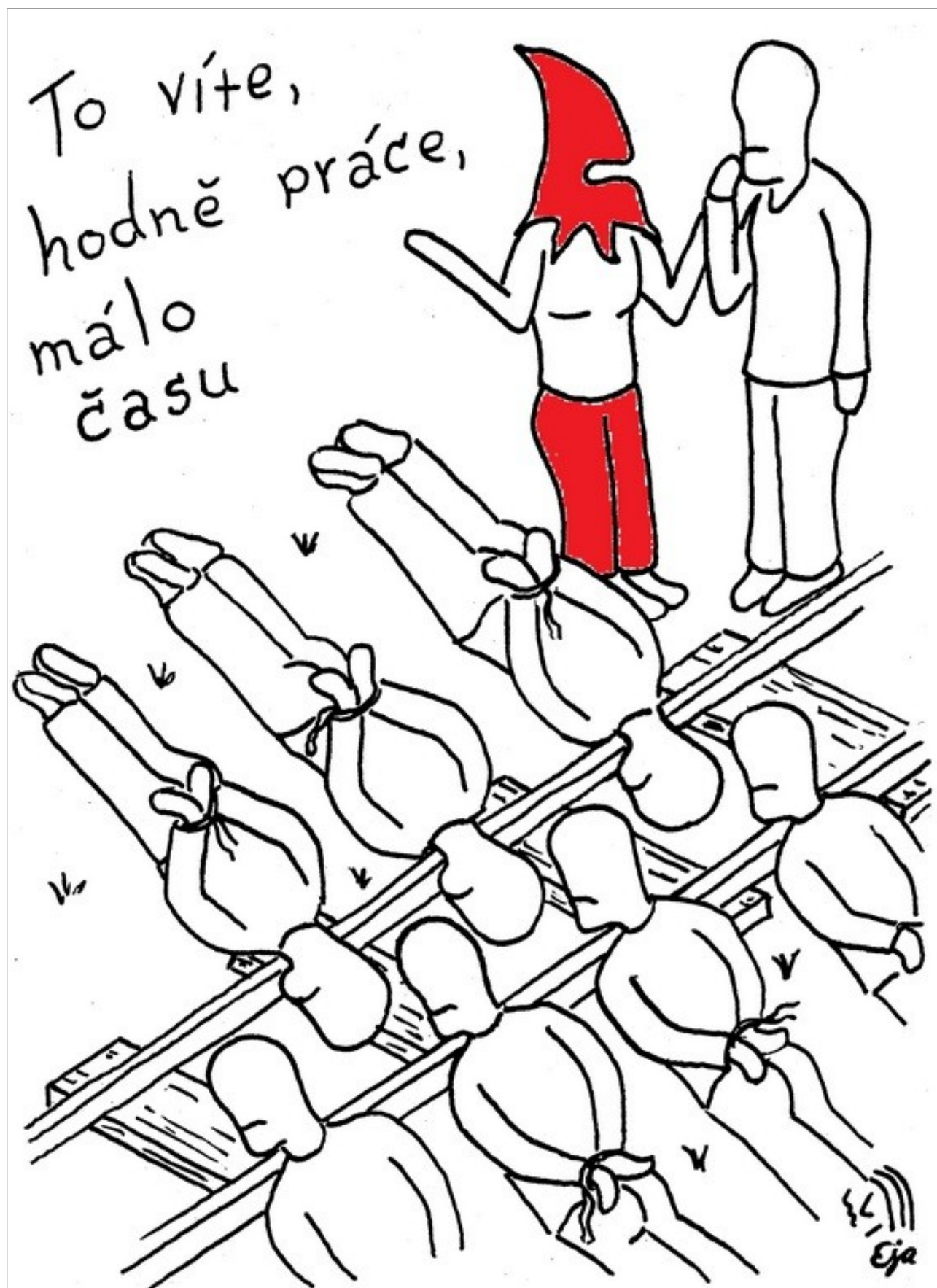
Autorská tvorba Zdeňky Laštovičkové je do 30. 11. 2025 prezentována na výstavě v galerii Detesk na náměstí 3. května v Železném Brodě.

/ Martin Hlubuček, Železnobrodský zpravodaj

pozdní sběr

PĚNČÍN, KRÁSNÁ –

Plním slib a budu posílat obsah válečných deníků mého strýce, nočního stíhače RAF gen. Vlastimila Veselého.

Letu zdar!

/ Jaroslav Veselý

97.

průběh vykoupení - s paškem pašky -

123/7 Nidile - Atlant. Ocean - V noci velká bouře. Ráno jít
vlny až přes palubu; malé lodi se potápějí až nad paluby -
celý den vane vítrvíce proti nám - nová, malá, krásná

Hitlerova protivětrná představa krále

123/7 Atlant. Ocean - náš destroyer a franc. ponorek

válečná loď dvakrát zamířila. Ponorek, ale nic z toho
vyletělo.

130/7 Průběh pomalu do pásmu na doraz níměckého

letectva. Dítěti se dít mají pohotovat a jako perla

k nám přijíždí další válečná. Projít jsme už dříve bez

pečení pásmu a teď jsme o nejnebezpečnější (na západ

od Irsku.) Průběh gen. Stěška. V Anglii už

naši letci letají; smíšené velké letceky hoj

nad Anglii začíná - tož přijedeme do toho vln

keřmi zpívá na palubě - jídlo z plechovek -

prograuy stížnosti na naši uložování - odzda-

vání zbraní, aparátů, filmů etc. - první vlastnor-

ky - stáda delfínů (blíží se ponorek) - máme

prý jít po Island a odtest do Anglii? -

131/7 Atlant. Ocean - 800 km záp. Irsko

Plujeme jako gladijři, pomalu

a protichem s pásmu nímě. ponorek. Láska bez incidentů.

Anglii povede hlavní útok proti Itálii? První vidíme

velky -

1/8 Atlant. Ocean Nic novich; moze trochu nehlavne.

4/8 ——— Blizim suverem j.v. a per. Trak.

had vce jiz bude videti puvina. Tlideni moze.

2/8 Atlant. Ocean - per. Trak

Viel. jone do nebezpečnosti

pauza, kde mdivno byly fotopony a lodi a dnu pauza
zde Nemi bombardoval jidnu lod. Ne palba nč doud' s gá-
dravých parub. Či: maji obzary protiletadlové kulometry.
Thomsoni na všech lodích a jichu litovali. Doud na jé
všech 20 lodí. Mame nepřiznání praci pro letcke bombard-
ování - je totiž úplná jasná. Skoro bych řekl, že vrátě na
na nějaké ty bombardéry jidnu. Je to totiž poslední
etapa, kde na polížení ptichu nemohu dvaniti. Zitra,
a hanělu mezi Shatskem a per. Trakem to už bude lepší.

Je jone jeli nebezpečný rodu, naiv byly drahým dnu
fotoponi nívěcké fowky tónu jid naiv. Moze bylo plus oleje.

Ve jone pak fothal na vode braky z jidnu fowky. Člověk
na nějaké dajny, když n, že pluznu nad fotopony
fowkami - ale co! jako leti jisti fothlenu nepřítel
daleko n. Skyni už naiv an na rodu ty Italy z
maing jiz jone paticil. Je to ale válka a proto re

Na Poláci i my pojedeme každý jinam.

5/8

5/8

Anglie

19

Tak homeři po měsíci planě dorazili
do Anglie. Jme zahosteni v jehně kausu.
Na neli plus ochrany baloni proti nepri-
nitelům. Cardiff:

Jme vstoupili do barokovní a následující alu' prohlédka
kde bylo hruškovití apaniti. Prvito jme to al. Jme
prohlédli proti křižácké oděvce na lasi masi' pichoty
do 16/8 CHolmsway.

Krásej. křižácké pichoty. K velkým fanku.
Kde dand jme viděli na masi' arsti podtoman krajinnu.

9/8. Hroji se fotbal; - byl zde p. pendent - pomej na litchijel
borič - 53 letomí pime. více pichoty pod kausu. - v
při masi' kime bombardoval (vedle) - vyminjeme litchy -
500 vlnivých z is. to bora oděvce do kausu. -
- o doli, když jme pluli poslední etapu, bylo p. p. Trako
fotopere asi 20 lodi (my, jako vždy doraz, mli pichoty).
Lithavain p. krajany Miranuu T. - a Hol.

Papři - p. pime - fotografie na zámku - pichoty
dobytek - více nepiácky v pichoty (500 do kausu).

bude v Anglii: velmi fajnsmotiv.

99

Angličtí holizoni-litai- mají oblétky a chránějí se.
pauzou (Sunderland k. jistoty.)

13/8 - Trisk "moře" Hlídají na dosumotorove Blesking.

V noci jsme projeli vojenskými plavbami, který se běžně
přijímá pauzou. Dnes už mají křižovatku příměti
bombardérů a magnetické miny. Ale to už se do něj
přivede.

Náš přívod spustila vitruos lodí. Jede na dle an. 10.

A dovede ani kapitán lodí není kam jít. Až na

prohaz vojenských lodí atvůr tajně obálky a z těch se
to dopr. Angličtí se chránějí tedy proti příměti o 100%

lípe jak Francouzi. - kmen prachů jako v Praze

se Náš divadlo: M. že to bude! - jsem zvědav,

rychle se s. Erion; mají jistota byla angažována v tiz-

kyt ložítk a jisti ji fipplauke do Anglie byly její lodě

bombardování -

14/8 Trisk "moře" Po velice nebezpečné plavbě na otevírací

moři konečně vplouváme do přístavu. Ani zatím není jak

se to jmenuje. Je krásná město, ale je země mlha. Přijeme

velmi prudce. Nebezpečí nepřítelů lodí minulo - letělo

(a miny) tvoří. Zazvonila plavba. Čeká se na odbarhování.

Novi piloti z Francie

Velká Británie přijala další československé letce. Už dorazili z Francie a z Afriky jsou ve vojenském táboře. Šli jsme se na ně podívat. Jsou to opálení hoši, plní života. Jejich prsa zdobí stužky Légion d'honneur a válečných křížů. Na stužce musíte často počítati počet palem, z nichž každá znamená nějakou "citaci" ve vyšším rozkaze a kus nezapomenutelné epizody v životě těchto lidí. Jest to poslední skupina čs. letců, kteří přes to, že přijeli do Anglie poslední, zůstávají avantgardou našeho letectva. Jaký byl jejich osud?

Zasazení na několika úsecích francouzské fronty bojovali tito letci až do poslední chvíle. Plnili své těžké úkoly v době, kdy pozemní armáda již byla v troskách a když už věděli, že se marně rvou za osud země, jejíž křídla tak mistrně ovládali. Nezapomněli, že hájí barvy a čest svého československého letectva a každý z nás jim musí přiznat, že pracovali bezvadně. Po Pétainově prohlášení padly bašty franc. odporu a zůstala jen otázka, co dál? Nebylo mnoho času, události se jen hrnuly. Bylo třeba jednat rychle, jinak byla pak těžká záchrana.

Rozhodnutí padlo bez velkého rozmýšlení. Do strojů a do Afriky. Získáme tak čas a pak se uvidí. Nebylo to ovšem jen tak snadné. Stíhací letoun je sice rychlý, ale má příliš málo benzínu na dlouhý let. Snad půldruhé hodiny. A vykoupiti se v Středozemním moři pro nějaký protivítr by bylo nepříjemné. Ale nebezpečí je ve válce stále dost a dost a tak se letí. Kamarádi od druhých skupin jakoby si řekli totéž. Najednou se v neznámém světadíle objevili zase pospolu, všichni a beze ztrát. Zatím je tedy vyhráno. Upřímné stisky rukou a hlavně radost z toho, že se už ví také, kam dál a že se bude zase pokračovat.

A tak jsme je všechny uviděli jako poslední trosečníky po příjezdu do Anglie v jednom z táborů čs. letců: Kapitán V., vysoký, opálený a mladý důstojník. I v civilu byste poznali, že jest to voják. A letec? Nechme mluvit čísla. 10 sestřelených německých letounů. Potom ještě nějaké další, které nešlo už dobře ověřovat. Poručík P. Nezdá se Vám ani nebezpečný. Jen odhodlaný výraz v obličeji Vám naznačuje, že není radno si s ním něco začít. Mnoho Vám toho neřekne, jako by to bylo zbytečné vysvětlovati. A má jich 14 a možná, že ještě víc, pak prý se to už ani nepočítalo. Pro nás je to pouhé číslo 14. Pro něho jest to 14 těžkých soubojů.

Zatím jich tu prošlo dobrých 30 jiných. A každý z nich by Vám mohl pověděti své vlastní historky, svá vlastní nebezpečí a svá hrdinství. A nejen oni sami mohou povídat. V dopisu velitele jedné z franc. perutí, který byl psán čs. generálovi čteme:

"Mon général,

Je veux vous dire toutes les satisfactions de commandement, que me donnent vos officiers: Lieutenant V., Lieutenant V., Lieutenant V., et Lieutenant P. Ils se sont tous montrés chasseurs magnifiques d'un sang froid et d'une bravure incomparable.

Je n'oublie pas lieutenant H. et le sergent V., qui sont tombés héroïquement pour la France," a končí přáním, aby čs. pilotů měl co nejvíce. S radostí oznamuje již ohlášený příchod dalších.

Taková byla práce našich letců ve Francii, práce, jež budí uznání i u jejich kamarádů, s nimiž se již často setkali ve vzduchu i na zemi ve Francii. Dnes, kdy čs. letecké jednotky jsou již v Anglii, všichni věříme, že i zde čestně obstojí a jak bojovali ve Francii v duchu Guynemera, tak budou zde pokračovati v duchu Coblera.

K tomu jim jistě všichni přejeme z plna srdce GOOD LUCK.